

Kutseharidusprogramm 2016-2019

Sisukord

1. Tulemusvaldkond <i>haridus</i>	2
2. Programmi taust ja vajalikkuse põhjendus	2
3. Programmi eesmärk ja mõõdikud	5
4. Programmi meetmed ja tegevused	6
4.1 Meede 1: Õppes osaluse kasv ning lõpetajate parem vastavus tööturu vajadustele....	6
5. Programmi elluviimist toetavad ja võimaldavad muud poliitikainstrumendid.....	10
6. Programmi tegevuste eeldatav mõju läbivatele teemadele	12
7. Programmi juhtimiskorraldus	13
8. Rahastamiskava.....	13
9. Tegevuskava	14

1. Tulemusvaldkond *haridus*

Programm on koostatud „Eesti elukestva õppe strateegia 2020“ (edaspidi *EÕS*) rakendamiseks.

2. Programmi taust ja vajalikkuse põhjendus

Tööturul osalevate inimeste teadmised ja oskused määravad suuresti selle, kui edukad on Eesti ettevõtted ja milline on Eesti majanduse arenguperspektiiv tervikuna. Eesti tööturu jaoks vajaliku kvalifikatsioonitasemega töötajate ettevalmistamiseks on vaja kindlustada, et kutseharidussüsteemis pakutavad õppimisvõimalused oleksid kvaliteetsed, paindlikud ja mitmekesiste valikutega ning arvestaksid tööturu arenguvajadustega. Eestis on erialase hariduseta tööjõu suur osakaal olnud pikalt probleemiks ja on jätkuvalt suureks väljakutseks ka tulevikus. Konkurentsivõime kavas „Eesti 2020“ on seatud järgmised eesmärgid: vähendada põhihariduse või madalama haridustasemega õpinguid mittejätkavate noorte (18–24) osakaalu, suurendada täiskasvanute (25–64) elukestvas õppes osalemise määra ning vähendada eri- ja kutsealase hariduseta täiskasvanute (25–64) osakaalu. Kutseharidusprogramm toetab nimetatud ja ka teiste EÕSi eesmärkide saavutamist ja kitsaskohtade ületamist. Kutseharidusprogrammi sihtrühmadeks on kõik kutseharidussüsteemis osalejad.

2.1. Olukorra kirjeldus

2015/16. õppeaastal tegutseb Eestis 39 kutseõppeasutust. Nende seas on 29 riigikutseõppeasutust, 3 munitsipaalakooli ja 7 erakooli. Lisaks pakuvad kutseõpet 6 rakenduskõrgkooli. Praeguseks on kutseõppeasutuste taristu, õppe- ja töökeskkond Euroopa Regionaalarengu Fondi perioodide 2004–2006 ja 2007–2013 toetuste abil suures osas ajakohastatud, sh on valminud või renoveeritud õpilaskodud, mis aitab parandada kutseõppe kättesaadavust.

Kutsehariduse tasemeõppe õpilaste arv on viimastel aastatel olnud langustrendis. Aastatel 2009–2014 on õpilaste arv vähenenud ca 3100 õpilase võrra. Eelkõige on vähenenud kutsekeskharidusõppe õpilaste arv (ca 5200 õpilast).

Põhikoolilõpetajate jagunemine kutse- ja üldkeskhariduse vahel pole viimasel kümnel aastal oluliselt muutunud. Aasta 2020 eesmärgiks on jaotus 35/65, kuid viimasel viiel aastal on kutsehariduse valinud 26–28% ja üldkeskhariduse 72–74% põhikoolilõpetajatest. Edasiõppimisvalikute erinevused on ligi viie-kuuekordsed: suuremate linnade eesti õppekeelega kooli lõpetanud tüdrukutest valib kutsehariduse ca 10%, Ida-Virumaa venekeelsetest noormeestest 60%. 2014. aastal oli 25–64aastaste seas erialase hariduseta inimeste osakaal 29,7%, s.o hinnanguliselt üle 210 000 inimese. Seetõttu on hea näha, et kutseõppes on viimastel aastatel kasvanud täiskasvanud õpilaste (vanuses 25+) arv ning õppes on ka neid täiskasvanuid, kelle kohta info varasema erialase hariduse kohta puudub.

Kutseõppe lõpetajate arvu vähenemist on mõjutanud ka aasta-aastalt kasvanud õppe katkestajate arv. Suur osa noortest ei jõua 20.–24. eluaastaks vähemalt keskhariduse omandamiseni (2014. aastal ca 16%). 2011. aastal kutsekeskharidusõpet alustanutest oli 2014. aastaks nominaalajaga õpingud lõpetanud 47,7% õpilastest. 2013/14. õppeaastal oli kutseõppe katkestamise üldine määr 21,8%; kutsekeskharidusõppes 19,4%.

Uue kutseõppeasutuse seadusega loodi 2013. aastal seadusandlik raamistik kutseharidussüsteemi korralduse ja õppekavade süsteemi uuendamiseks ning kutseõppe kvaliteedi ja konkurentsivõime tõusuks. Uuendused töötati välja ja nende rakendamist toetati aastatel 2008–2014 mitmete Euroopa Sotsiaalfondi programmide raames ning riigieelarvest rahastatud kutseõppe õppekavade reformi vahendeist. Ulatuslikult arendati riiklikke ja kooli õppekavasid, korraldati täienduskoolitusi õpetajatele, loodi uusi õppevahendeid ja rakendus

akrediteerimissüsteem. Kutseõppe sisulise kvaliteedi kindlustamist toetasid ka ELi vahendite toel ellukutsutud programmid „Kutsete süsteemi arendamine“, „Kutseõppe sisuline arendamine 2008–2013“, „E-õppe arendamine kutsehariduses“ ja „Kutsehariduse populariseerimine“. Tugevalt on kutsehariduse kvaliteedi tõusu toetanud kutseõppeasutuste taristu uuendamine.

Kuigi 1.09.2013 rakendunud kutseõppasutuse seaduse järgi on koolil kohustus tagada õpilase jaoks vajalikud tugiteenused (karjääriteenus, õpiabi, eri- ja sotsiaalpedagoogiline ja psühholoogiline teenus, koolitervishoiuteenus), ei ole see siiani süsteemselt rakendunud ning teenuste kättesaadavus õpilastele ei ole tagatud¹.

2.2. Kutsehariduse väljakutsed 2020

Kutseharidussüsteemi suurimad arenguvajadused lähiaastatel on muuta kutseõppe enam tööturu tulevikuvaadet arvestavaks, tagada kutseõppe kvaliteet ning vähendada katkestamist. Eesti tööandjatele vajaliku kvalifitseeritud tööjõu kindlustamiseks tuleb tööjõuvajaduse prognoosides arvestada tööturu ja rahvastikunäitajate muutustega. Haridusasutuste, sh põhikoolide koostöös on vaja tõsta potentsiaalsete kutseõppurite teadlikkust õppe- ja karjäärivalikutest (vältides seejuures soostereotüüpide põlistamist) ning valmisolekut kutseõppeks. Kutsehariduse maine ja kutsete väärtustamine ühiskonnas eeldab tööandjate ja haridussfääri ühist pingutust. Õppekavade valik ja õppetöö korraldus peavad vastama nii õppurite kui ka tööandjate ootustele, arvestama võrdsete võimaluste loomise ja võrdse kohtlemise põhimõtteid. Erivajadusega inimestele kutseõppe pakkumisel on möödapäästmatu riigi tasandi koostöö ja kompleksne lähenemine: koostöö sotsiaalsfääriga, haridusliikide ülene koostöö, Haridus- ja Teadusministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi tihedam koostöö.

2.2.1. Huvigruppide ja sihtrühmade kaasamine (programmi tegevused 1.1., 1.3. ja 1.4.)

Majanduse struktuursed muutused nõuavad töötajatelt kõrgemat kvalifikatsiooni ja nüüdisaegseid oskusi. Muutuva tööturu vajaduste paremaks arvestamiseks loodud EÕSi Tööturu ja õppe tihedama seostamise programmi raames (vt 5.1.) tööjõuvajaduse seire-, prognoosi- ja tagasisidestamise süsteem (*OSKA*). *OSKA* analüüsid ja prognoosid annavad sisendi kutseõppe sisu ja koolitusmahu kavandamisele.

Sisulise (kvalitatiivse) muutuse saavutamiseks ei piisa tööandjate poolt kutseõppele esitatavatest ootustest. Võtmetähtsusega on tööandjate aktiivne ja sisuline osalus kutseharidussüsteemi arendamises, sh õppijatele praktikakohtade ja töökohapõhise õppe võimaluse pakkumisel, oma töötajate elukestvas õppes osalemise soodustamisel jne. Eesmärgiks on tööandjate poolne kutsehariduse väärtustamine ja kutsesüsteemi üldlevinud tunnustamine. Tööandjate senisest aktiivsem kaasamine kutseõppe sisu kujundamisse ning õppe läbiviimisse on olulised õppe ajakohasuse ja kvaliteedi tagamiseks. Praktilise väljaõppe kvaliteedi tõstmiseks on tööandjate ja koolide koostöös vaja tõhustada praktikakorraldust ja laiendada töökohapõhise õppevormi pakkumist. Vaja on suurendada tööandjate ja laiema avalikkuse teadlikkust kutseõppes toimunud uuendustest ning jätkata uue õppekavasüsteemi tutvustamist.

Piisava hulga kutsekvalifikatsiooniga tööjõu tagamisel on probleemiks, et kutseõppe on põhikooli lõpetajate seas gümnaasiumiga võrreldes ebapopulaarsem haridusvalik. Tuleb jätkata kutseõppe, õpitavate erialade ja kutsete populariseerimist nii haridusasutustes kui ka avalikkuses ning kaasata sellesse senisest rohkem tööandjaid, et info oleks võimalikult asjakohane.

¹ 2014/15. õppeaastal töötas kutseharidussüsteemis 27 tugispetsialisti (10 eripedagoogi, 7 koolipsühholoogi ja 10 sotsiaalpedagoogi). Tugispetsialistide ametikohad olid loodud 14 kutseõppeasutuses (Allikas: EHIS, 10.11.2014).

2.2.2. Töökohapõhise õppe laiendamine (tegevus 1.1. ja EÕSi Tööturu ja õppe tihedama seostamise programmi raames (vt 6.1.))

Töökohapõhise õppe eeldus ja eelis on kutseõppeasutuse, õpilase ja tööandja tihe koostöö. Tööandja osalus õppeprotsessis tagab õppe sisu vastavuse tööturul nõutavale. Õpilasele annab töökohapõhine õpe võimaluse omandada vajalikud oskused töökohal.

Töökohapõhine õppevorm on Eestis seadustatud alates 2007. aastast, kuid ei ole laiemat populaarsust saavutanud.

Kutseõppeasutuste valmisolek selle õppevormi rakendamiseks ei ole seni piisav. Tuleb suurendada tööandjate teadlikkust ja valmisolekut töökohapõhises õppe võimaluste pakkumiseks, koolide ja ettevõtete koostööd, piloteerida erinevaid töökohapõhise õppe mudeleid.

2.2.3. Kutseõppe kvaliteedi hindamine ja kindlustamine (tegevused 1.1., 1.2., 1.3. 1.4. ja EÕSi Tööturu ja õppe tihedama seostamise programmi raames (vt 6.1.))

Kutseõppe akrediteerimise süsteem toetab kutseõppeasutusi nii enesehindamisel kui ka muudatuste juhtimisel. Riikliku tunnustamise protsessi usaldusväärsus võimaldab pikendada õppe läbiviimise õigust akrediteerimise edukalt läbinud õppekavarühmades. Uue õpikäsituse eesmärkidest lähtuvalt saab akrediteerimist läbiviiva asutuse töös aktuaalseks akrediteerimisel kasutatavate hindamiskriteeriumite uuendamine, väljundipõhiste õppekavade rakendamise ja õppijakeskse õppe-kasvatuse protsessi kui terviku hindamine, aga ka õpetajate ja koolimeeskondade valmisoleku seiramine. Juhtimisotsuste ja poliitikavalikute tegemisel arvestab Haridus- ja Teadusministeerium akrediteerimise tulemuste analüüsi.

2.2.4. Kutseõppe katkestamise vähendamine (tegevus 1.2.)

Kõrge õpingute katkestamise määr mõjutab oluliselt kutseõppe tulemuslikkust – tööturule oodatud erialase haridusega lõpetajaid ei ole piisavalt. Õpilaste motivatsioon valitud õppekaval edukalt õppida ja nominaalse õppeajaga lõpetada on madal. Õppe katkestamise ennetamiseks, aga ka õppe kättesaadavuse tagamiseks tuleb koolides pakkuda tugiteenuseid ja arendada riiklike toetuste süsteemi. Katkestamispõhjuste ja toetusvajaduste mitmekesisus raskendab õppest väljalangemise ohus olevate õpilaste märkamist. Tuleb välja töötada ja piloteerida uuenduslikke õppekorralduslikke meetmeid õppe tulemuslikkuse suurendamiseks ja katkestamise vähendamiseks kõigis kutseõppe sihtrühmades.

2.2.5. Kutsekeskhariduse tähtsustamine (tegevus 1.2., 1.3., EÕS Tööturu ja õppe tihedama seostamise programm (vt6.1.), EÕS Õppe- ja karjäärinõustamise programm (vt 6.4.), algatus Huvitav Kool (vt 6.5.) tegevuskava „Eesti keelest erineva ema- või kodukeelega täiskasvanute keeleõppe arendamine 2015-2018 (2020)“ (vt 5.6.) ja EÕS Täiskasvanuhariduse programm (vt 6.7.)

Kutsekeskharidusõppe sisu, kvaliteet, korraldus ja tulemuslikkus tuleb tõsta senisest tugevamalt fookusesse ning seda peab toetama kutseõppe rahastamismudel. Kutsekeskharidusõppes pakutavate erialade valik, õppe sisu, maht ja kvaliteet peavad olema vastavuses nii tööturu kui ka õpilaste vajadustega ning kutsekeskharidusõppe korraldus peab tagama õppe kättesaadavuse ka täiskasvanud õppijatele. Kutsehariduse maine tõstmiseks tuleb suurendada põhikoolide ja gümnaasiumide lõpetajate teadlikkust kutseõppe võimalustest, parandades seejuures teadmisi nii erialade, õppeliikide, õppimistingimuste kui ka praktika ja töötamise võimaluste kohta. Üldhariduskoolide õpilaste ja õpetajate seas, aga ka ühiskonnas laiemalt on vaja kujundada kutsehariduse suhtes positiivne hoiak.

2012/13. õppeaastal katkestas kutsekeskharidusõppe 1. kursusel 25,8% ja 2013/14. õppeaastal 25,6% õpilastest. Senisest enam tuleb tähelepanu pöörata kutsekeskharidusõppe alustajate õpimotivatsioonile, sotsiaalsete oskuste, õpioskuste ja ainealaste põhiteadmiste kõikumale tasemele.

Koolis on vajalik tagada tugiteenuste kättesaadavus, sh nõustada õpilaskandidaate, kes kahtlevad kutsevalikus. Õpilastele, kes on põhihariduse omandanud eesti keelest erinevas keeles, tuleb vajadusel pakkuda täiendavat eesti keele õpet ja praktikavõimalusi eestikeelses keskkonnas, et nad suudaksid eesti keeles õppida ja edaspidi edukalt tööturul toime tulla.

2.2.6. Kutseõppe rahastamismudeli uuendamine ja õppekohtade tagamine (tegevus 1.3.)

Kutseõppe rahastamismudeli ülesanne on tagada kutseõppe kättesaadavus ning suunata koolide arengut ja tegevust seatud eesmärkide saavutamisel. Senine rahastamismudel ei ole piisavalt mõjutanud koolide tulemuslikkust, toetanud uuenduste rakendamist ja tõhustanud efektiivsust. Haridus- ja Teadusministeeriumis töötatakse välja ja rakendatakse mõõdikute süsteem kutseõppeasutuste tulemuslikkuse hindamiseks ning rahastamist diferentseeritakse kutseõppe korraldamise eesmärkidest ja tulemuslikkusest lähtuvalt.

2.2.7. Kutseõppeasutuste võrgu optimeerimine ja õppekeskkonna ajakohastamine (tegevus 1.4. ja EÕSi Koolivõrgu programm (vt 6.8.))

Demograafilisi trende arvestades on vaja analüüsida koolivõrgu otstarbekust ning vajadusel seda korrigeerida. Linnastumine ning kutseõppesse suunduvate noorte osakaalu võimalik kasv suuremates linnades toovad kaasa vajaduse uute õppekohtade järele, ent samas peab riik tagama kutseõppe kättesaadavuse igas maakonnas. Seetõttu on oluline üle vaadata õppeotstarbelise taristu kasutus maapiirkondades. Tehnoloogia arengut arvestades vajavad õppebaasid pidevat kaasajastamist.

2.2.8. Digipööre kutsehariduses (tegevused 1.1., 1.4. ja EÕSi Digipööre programm (vt 6.2.))

Digipööre kutsehariduses puudutab nii üldise digipädevuse kui ka erialaomaste digipädevuste omandamist, digivahendite kasutamist õppetöös ja digiõppevara. Üldeesmärk on rakendada õppimisel ja õpetamisel kaasaegset digitehnoloogiat otstarbekamalt ja tulemuslikumalt, parandada õpilaste ja õpetajate digioskusi ning tagada ligipääs uue põlvkonna digitaristule.

3. Programmi eesmärk ja mõõdikud

Kutseharidusprogrammi eesmärk on luua Eesti elanikkonnale nende vajadustele ja võimetele vastavad kvaliteetsed, paindlikud ja mitmekesiste valikutega kutseõppe võimalused, mis vastavad tööturu arenguvajadustele.

Programm aitab kaasa järgmiste EÕSi eesmärkide täitmisele:

- eesmärk 1: Muutunud õpikäsitus
- eesmärk 3: Elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus

Programm aitab kaasa järgmiste EÕSi mõõdikute täitmisele koos teiste programmidega:

Mõõdik	Algtase (2012)	2016	2017	2018	2019	2020
Madala haridustasemega mitteõppivate 18-24 aastaste osakaal (%); allikas: Statistikaameti tööjõu-uuring.	10,5	10,5	<10	<10	<10	<9
Õppetöö katkestajate määr (%) kutseõppeasutustes (kutsekeskhariduse tasemel 1. õppeaastal); allikas: EHIS	25,8	23	22	22	21	<20
Eri- ja kutsealase hariduseta täiskasvanute (25–64) osakaal (%); allikas: Statistikaamet	30,3	28	27	26	25,5	25

25–64-aastaste täiskasvanute elukestvas õppes osaluse määr; allikas: Statistikaameti tööjõuuuring.	12,9	15	16,5	18	19	20
--	------	----	------	----	----	----

4. Programmi meetmed ja tegevused

4.1 Meede 1: Õppes osaluse kasv ning lõpetajate parem vastavus tööturu vajadustele

Meetme tulemusmõõdikud:

Mõõdik	Algtase (aasta)	2016	2017	2018	2019	2020
1–3 aastat tagasi kutsehariduses õpingud lõpetanud 20–34aastaste inimeste tööhõive määr (%); metoodika ja allikas: täpsustamisel	määratakse esimesel mõõtmisel					määratakse esimesel mõõtmisel
Kutseharidussüsteemi osapoolte rahulolu kutseõppe toimimisega ² ; metoodika ja allikas: täpsustamisel	määratakse esimesel mõõtmisel					määratakse esimesel mõõtmisel

Meetme sihtrühmad

Kutseõpet pakkuvate asutuste õpilased ja töötajad, samuti täiendus- ja ümberõppes osalejad ning tööandjad.

Meetme partnerid

Teised ministriumid, riigiasutused, riigi sihtasutused ja sotsiaalpartnerid, st töötajate, tööandjate esindusorganisatsioonid, kutseühendused ning ettevõtted ja asutused, samuti kohalikud omavalitsused.

Tegevus 1.1: Kutseõppe kvaliteedi ja õppekorralduse arendamine

(EÕS 1.1.2., 3.2.1., 3.2.2., 5.5.3. ja 5.5.6.)

1. septembril 2013. a jõustunud kutseõppeasutuse seaduses ja kutseharidusstandardis sätestatud uuenduste rakendumine on üks käesoleva programmi prioriteetidest. Kutseõppes on jõustunud uued riiklikud õppekavad ning käivitunud uute kooli õppekavade koostamine, mis on suunatud töömaailma ja hariduse paremale sidumisele. Kutsestandardeist lähtuvad, väljundipõhised, kvalifikatsiooniraamistiku tasemetele 2–5³ koostatud õppekavad on senisest praktilisemad, asjakohasemad ja paindlikuma õppekorraldusega. Oluliseks arengusuunaks on

² Keskselt, regulaarselt läbiviidav uuring, mis on aluseks EÕSi vastava näitaja mõõtmiseks

³ Kutseõppe toimub Eesti Kvalifikatsiooniraamistiku tasemetel 2–5. Tasemetel 2 ja 3 toimub varasema haridusnõudeta esmaõpe, õppe maht on kõige väiksem (õppeaeg alates 2–3 kuust) ning enamasti valmistatakse lihtsamateks ametiteks. Kutseõppe 4. tasemel toimub põhihariduse omandanuile esmaõpe, sh kutsekeskharidusõpe, ja jätkuõpe, mille eelduseks on varasema 4. taseme kutse (või vastavate kompetentside) olemasolu. Kutsekeskharidusõppe lõpetamisel omandatakse lisaks kutsele ka keskharidus, õppe maht on kõige suurem (õppeaeg kutsekeskharidusõppes reeglina 3 aastat). Kutseeriharidusõppes ehk 5. taseme kutseõppes (mitte segi ajada rakenduskõrgharidusega, s.o kõrghariduse kvalifikatsiooniga 6. tasemel) toimub esmaõpe keskhariduse omandanuile ja jätkuõpe neile, kel 4. või 5. taseme kutse (või vastavad kompetentsid) omandatud.

võtmepädevuste ja erialaõppe tulemuslik lõimimine koolides ning üldpädevuste omandamine kutseõppe kõigis õppeliikides⁴.

Õppeasutused arendavad oma õppekavu, arvestades töömaailma vajadusi ja seost kutsekvalifikatsioonisüsteemiga.

Tegevuse raames:

- analüüsitakse õppekavade süsteemi, õppekavareformi tulemusi ja mõju ning sellest tulenevalt kavandatakse parendustegevusi nii kooli kui ka riiklike õppekavade sisus ja mahus;
- nõustatakse koole õppekavade väljatöötamisel ja rakendamisel, et lõimida tulemuslikult võtmepädevuste ja erialaõppe;
- valmistatakse ette üleminek kutseksamiga lõpetamisele⁵. Oluline roll nõustamisel, sh kutse andjaks taotlemise protsessis on Sihtasutusel Kutsekoda;
- kavandatakse meetmeid õppekavade kvaliteedi tagamiseks, sh Eesti kutsehariduse arvestuspunkti juurutamiseks. Kutseõppeasutused arvestavad oma arengukavade koostamisel ning tegevuste elluviimisel õppekavarühmade akrediteerimiselt saadud suuniseid;
- analüüsitakse varasema õppe ja töökogemuse arvestamise rakendamise mõju kutseõppeasutustes ja kavandatakse meetmeid eeskätt varasema töökogemuse arvestamise edendamiseks ning heade praktikate rakendamiseks, sh töötatakse välja lähenemisviisid ja juhendmaterjal koolide varasema õppe ja töökogemuse hindajatele ja nõustajatele põhihariduseta täiskasvanute vastuvõtmiseks kutsekeskharidusõppesse;
- koordineeritakse kutsekeskhariduses eestikeelsele õppele üleminekut, sh toimub ülemineku seire, nõustatakse õppeasutusi ülemineku planeerimisel ja viiakse läbi toetavate tegevuste mõju analüüs (EÕS 5.5.6.);
- osaletakse rahvusvahelistel kutsemeistrivõistlustel, millest suuremad on WorldSkills ja EuroSkills. See annab võimaluse hinnata õpilaste kutseoskuste taset teiste riikide õppurite omaga.
- tagatakse, et ühtse õpilaste ja vilistlaste tagasisidesüsteemi ning lõpetajate jälgimise arenduste raames oleks võimalik eraldi analüüsida kutsekoolide õpilaste ja vilistlaste tagasisidet rahulolule (EÕS 1.2.3.).
- soodustatakse üldhariduskoolide ning kutseõppeasutuste koostööd, sh otsitakse võimalusi paindlike üleminekute loomiseks, tehakse paremat teavitustööd valikute kohta jms.

Tulemus: Kutsehariduspoliitikat kavandatakse tihedas koostöös huvipooltega, kaasatute võrgustik on laienenud. Selle tulemusena on kutseõppe õppekavasüsteem terviklik, õppekavad on ajakohased ja ühendavad tööandjate ootused õpilaste vajadustega.

31.12.2016 on kõik kooli õppekavad kutseõppeasutuse seaduse ja kutseharidusstandardiga vastavusse viidud ning nende sisu ja maht toetavad uue õpikäsituse rakendumist

⁴ Kutseõppe õppekavad koosnevad moodulitest. Moodulid jagunevad põhiõpingute, valikõpingute ja üldõpingute mooduliteks. Põhiõpingute moodulitega määratakse kutse-, eri- ja ametialal tegutsemiseks vajalikud õpiväljundid ja kohustuslikud spetsialiseerumisvalikud. Põhi- ja valikõpingute moodulite õpiväljundid kirjeldatakse kutse- ja erialaste teadmiste, oskuste, iseseisvuse ja vastutuse ulatuse, õpipädevuse, suhtluspädevuse, enesemääratluspädevuse, tegevuspädevuse, infotehnoloogilise pädevuse ning algatusvõime ja ettevõtlikkuspädevuse kaudu. Üldõpingute moodulid (keel ja kirjandus, võõrkeel, matemaatika, loodusained, sotsiaalsained, kunstiained ja eesti keel teise keelena) hõlmavad kõigi kutsekeskhariduse õppekavade ühiseid võtmepädevuste õppe õpiväljundeid.

⁵ 2015. aasta 1. märtsist kehtima hakkava kutseeaduse kohaselt jagunevad kutseksami kulud eksami väljatöötamise, arendamise ja kutsekomisjoni tööga seotud kuludeks ning kutseksami läbiviimisega seotud kuludeks. Kutseksami väljatöötamise ja arendamise eest vastutab vastav kutsekomisjon, eksami viib läbi konkursiga valitud kutse andja või kutseõppeasutus, kes on taotlenud kutse andja õigused.

kutsehariduses. Alates 1. septembrist 2016. a sooritavad kutseõppeasutuse lõpetajad kohustusliku kutseeksami.

Kutseõppeasutustes pakutakse kvaliteetset eesti keele kui teise keele õpet. 2019/20. õa sisseastujatele toimub eesti keelest erineva õppekeelega kutsekeskhariduse õppekavadel 60% õppest eesti keeles. VÕTAt rakendatakse rohkem, hindamise kvaliteet on paranenud.

Tegevus 1.2: Õpilase toimetulekut toetavad tugiteenused ja toetused

(EÕS 3.5.4., 5.5. ja 5.6.)

Õpilaste tugisüsteemi rakendamise eesmärk kutseõppeasutustes on toetada õpilaste tulemuslikku osalemist õppetöös ja edukat õpingute lõpetamist ning üleminekut tööturule. Tugisüsteemi hulka kuuluvad õppeasutuses või väljaspool kooli (nt maakondlikes Rajaleidja keskustes) pakutavad tugiteenused (õpiabi, karjääriteenused, eri- ja sotsiaalpedagoogiline teenus, psühholoogiline teenus) ning riigi poolt tagatud toetused (koolilõuna toetus, sõidukulude hüvitamine, õppetootused).

Kutseõppe katkestamise vähendamiseks on oluline senisest enam tähelepanu pöörata katkestamisohu tegurite⁶ ennetamisele ja varasele märkamisele koolis. Siinjuures on erilise tähelepanu all kutsekeskharidusõppe korraldus ja vajalikud tugimeetmed.

Toetused peavad tagama kutseõppe kättesaadavuse ning vähendama õpingute katkestamist majanduslikel põhjustel. Lisaks on toetuste süsteemil oluline roll õpilaste valikute mõjutamisel ning seega meetmetel, mis motiveeriksid noori kutseõppe kasuks otsustama ja edukalt õppima. Senised meetmed (koolilõuna toetus, sõidukulude hüvitamine, põhitoetus ja eritoetus) ei täida täiel määral neile seatud eesmärke, toetus ei jõua alati kõikide toetust vajavate õpilasteni ning toetuste menetlemine on sageli õppeasutuste jaoks ebamõistlikult suure halduskoormusega.

Tegevuse raames:

- analüüsitakse ja arendatakse õpilaste tugisüsteemi ja kutsekeskharidusõppe korraldust, sh kavandatakse kutsekeskharidusõppesse astujatele toetusmeetmed teadliku kutsevaliku tegemiseks ning õpioskuste ja -motivatsiooni suurendamiseks; töötatakse välja ja rakendatakse õpilaste toetusskeem, mis tagab kutseõppe kättesaadavuse majanduslikult ebasoodsas olukorras olevatele õpilastele ning vaadatakse üle sõidukulude hüvitamise alused.
- koostöös tööandjatega analüüsitakse võimalust arendada välja riiklik erialastipendiumite kontseptsioon kasvualdkondade kutseõppuritele (EÕS 3.5.4.).
- koostöös Sotsiaalministeeriumiga analüüsitakse hariduslike erivajadustega õppurite üleminekuid üldhariduskoolist kutseõppesse ning kutseõppest tööellu, kaardistatakse parimad praktikad ning koostatakse tegevuskava sujuvamate üleminekute tagamiseks

Tulemus: Väheneb kutseõppe katkestamine, sealhulgas majanduslike põhjustel. Kutseõppeasutused arvestavad võrdse kohtlemise põhimõtet ja erinevate sihtrühmade vajadusi, sh eesti keelest erineva koduleelega õpilased, uusimmigrandid ja tagasi pöördunud. Paraneb kutsekeskharidusõppesse tulijate valmisolek eriala valida ja kutseõppes edukalt õppida. Tõhusamalt toetatakse erivajadustega õppurite üleminekuid haridussüsteemis ning siirdumist tööellu.

⁶ 2012. aastal viisid Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskus RAKE ja CPD OÜ Haridus- ja Teadusministeeriumi tellimisel läbi uuringu „Õpingute katkestamise põhjused kutseõppes“. Uuringu fookuses olid põhihariduse baasil kutseõppes õppinud õpilased. Uuringu raames viidi varasematele selleteemalistele uuringutele tuginedes läbi süvaintervjuud katkestanute, katkestamisohu olijate ja koolipersonali liikmetega. Tulemuste paremaks esitlemiseks üldistati läbivatena koonunud probleemid kaheteistkümneks nõ tüüpjuhtumiks, mis illustreerivad „tüüpilisi katkestajaid“. Samas nenditi uuringus, et enamasti viib katkestamiseni mitmete põhjuste kombinatsioon.

Tegevus 1.3: Kutseõppe koolitusmahtude kavandamine ja õppekohtade tagamine (EÕS 1.2.3. ja 5.3.1.)

Kutseõppe senine rahastamismudel ei keskendu piisavalt tulemuslikkusele, ressursside efektiivsele kasutusele ja uuenduste rakendamisele. Uue rahastamismudeliga suunatakse koolide tegevust oluliste eesmärkide saavutamiseks – motiveeritakse tagama õppe kvaliteeti, vähendama katkestamist ja tähtsustama kutsekeskharidust. Saavutamaks kutseõppes osaluse kasvu, peavad koolitusvõimaluste kavandamine, rahastamine ja toetustegevused varasemast rohkem arvestama kutseõppe sihtrühmade vajaduste ja eripäradega.

Tegevuse raames:

- tagatakse õppeteenustasuta õppekohad kõigile kutsekeskharidust omandada soovijatele ning lähtuvalt tööturu vajadusest ja OSKA suunistest neile isikutele, kes vajavad täiendus- või ümberõpet;
- töötatakse välja ja rakendatakse kutseõppe uus rahastamismudel, sh tulemusindikaatorid ja rahastamine diferentseeritakse lähtuvalt kutseõppe korraldamise eesmärkidest;
- kutsutakse taas ellu kutsehariduse nõukoda, kaasamaks erinevaid huvipooli (teised ministeeriumid, tööturu osapooled, kutseõppeasutused, akrediteerimist korraldav asutus jne) süsteemselt kutsehariduspoliitika arengusuundade kavandamisse, samuti kõigi kutsehariduse valdkonna jaoks oluliste küsimuste laiapõhjalisteks aruteludeks ning partneritelt tagasiside saamiseks.

Tulemus: Rahulolu kutseõppega kasvab, toimuvad pidevad tegevused kutseõppe kvaliteedi parendamiseks. Õppeasutuste võrk optimaalne. Õppeteenustasuta õppekohad loovad kutseharidusele võrdse ligipääsu. Rahastamismudel toetab kutsehariduse eesmärkide saavutamist. Koolitusmaht on optimaalne ja kooskõlas tööandjate vajadustega. Vilistlaste tagasisidesüsteem on rakendunud.

Tegevus 1.4: Kutseõppeasutuste õppekavarühmade üleriigilise jaotuse optimeerimine ja õppekeskkonna kaasajastamine (EÕS 5.3.)

- Haridus- ja Teadusministeeriumi eestvedamisel koostatakse 2016. aasta alguseks koolivõrgu kava, et viia õppekohtade jaotus vastavusse demograafiliste muutustega, tagada kaasajastatud õppebaasid ja nende efektiivne kasutamine ning vähendada koolidevahelist ebamõistlikku dubleerimist.
- Riigi eelarvest rahastatavad kutseõppeasutused arendavad oma õppekavarühmasid vastavalt koolivõrgu kavale, sh arvestades potentsiaalset õppijate arvu ja lõpetajate tööturul rakendumise võimalus ning tasemeõppe mahtude vajadust.

Tulemus: Kutseõppeasutuste ja õppekavarühmade jaotus on optimaalne ning õppebaaside riskasutus tagab erinevate piirkondade tööandjatele vajaliku tööjõu koolitamise. Kutseõppeasutustes on ajakohane sisseseade ja võimekus toetada õppevaldkondade ja piirkonna arenguid. Koolid järgivad kaasava hariduse põhimõtteid.

Tegevus 1.5: Rahvusvahelise koostöö arendamine (EÕS 1.4.2.)

Rahvusvaheline koostöö toetab nii kutseharidussüsteemi uuendamist ja muutumist kui ka õpetajate ja õpilaste õpirännet. Õpirände kogemus aitab kaasa õpetajate professionaalsele arengule ja parandab õpilaste konkurentsivõimet tööturul. Kutseõppealase õpirände edendamiseks ja lihtsustamiseks on Euroopa Liidus käivitatud mitu instrumenti, sh Euroopa kutsehariduse ja -koolituse ainepunktide süsteem (ECVET), Euroopa kutsehariduse kvaliteeditagamise võrdlusraamistik (EQAVET), oskusi ja kvalifikatsioone kirjeldavad

Europassi dokumendid jm. 1. jaanuarist 2014 viiakse ellu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna programmi Erasmus+, mis hõlmab ka kutseharidust ja võimaldab kutseõppijate, sh töökohapõhises õppes osalejate õpirännet praktika sooritamiseks, koolidevahelise koostöö toetamist jne.

Tegevuse raames:

- tagatakse kutseharidussüsteemi kooskõla Euroopa kutsehariduse arengusuundade, algatuste ja tegevustega (ECVET ja EQAVET);
- toetatakse osalemist rahvusvahelistes võrgustikes, rahvusvahelist koostööd, kutsehariduspoliitika arendamist ja heade kogemuste vahetamist, sh Erasmus+ programmi raames.

Tulemus: Kasvab õpilaste ja õpetajate õpiränne ning koolide osalus rahvusvahelises koostöös. Kutsehariduspoliitika kujundamisel tuginetakse rahvusvahelistele kogemustele. Rakendatakse ELi instrumente.

5. Programmi elluviimist toetavad ja võimaldavad muud poliitikainstrumendid

5.1. EÕSi Tööturu ja õppe tihedama seostamise programm

Programmi raames:

- **tööturuvajaduse seire-, prognoosi- ja tagasisidestamise süsteemi (OSKA)** väljaarendamine annab sisendi tööturu vajaduse paremaks seostamiseks kutseõppe tellimusega. Tehakse haridustasemeid (kutseharidus, kõrgharidus) läbiv õppekavade analüüs ning viiakse ellu arendustegevused. Selleks hinnatakse valdkondade kaupa õppekavade tänane paiknevus õppeastmetel (eelnevalt kokkulepitud majandussektorite kaupa) nii kutseharidusõppes kui kõrgharidusõppes 25 valdkonnas. Kõrgkoolidele/kutseõppeasutustele antakse eelkõige kasvuvaldkondades soovitusel õppekavade ümberkujundamiseks ja vajaduse korral haridustaseme paigutuse muutmiseks. Soovitusel viiakse sisse tulemuslepingutesse ja kutseõppeasutuste käskkirjadesse;
- vastavalt EÕSi eesmärkidele hinnatakse ja täiendatakse kutseõppe kvaliteedi tagamise mudelit. Viiakse läbi **õppekavarühmapõhised akrediteerimised** kõigis kutseõpet pakkuvas õppeasutustes. õppekavarühmade hindamise tulemused on kõikidele osapooltele avalikult kättesaadavad ning neid kasutatakse parenduste elluviimiseks ja otsustusprotsessides;
- **tõhustatakse praktikakorraldust.** Arendatakse välja praktika infosüsteem, mis võimaldab õppeasutuse, praktikandi ja tööandja vahelist suhtlust ning toetab praktikakorralduse kvaliteeti. Levitatakse praktikakorralduse parimaid praktikaid, regulatsioonides tähtsustatakse praktika juhendamist, edendatakse eri praktikavorme või -mudeleid (sh erialaspetsiifilisi), koolitatakse ettevõtte- ja koolipoolseid juhendajaid, võimaldatakse õpilastele praktikatoetust ning arendatakse õppeasutuste ja tööandjate koostööd;
- **ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemse arendamise** raames toetatakse õpilaste ettevõtlikkusega seotud oskuste kasvu ning ettevõtlusõpet;
- aastani 2020 tagatakse õppimisvõimalused 8000 töökohapõhises õppes osalejale. **Töökohapõhise õppevormi** ehk õpipoisiõppe laiendamiseks suurendatakse tööandjate teadlikkust selle õppevormi eelistest ja võimalustest ning kaasatakse tööandjaid senisest enam õppe korraldamisse. Levitatakse töökohapõhise õppe parimaid praktikaid, arendatakse töökohapõhise õppe mudeleid, uuritakse õppe erinevaid tahke, sh maksumust, koolitatakse ettevõttepoolseid juhendajaid ning arendatakse õppeasutuste ja tööandjate koostööd;

- Kutseõppijatele pakutakse täiendavat eesti keele ja erialase võõrkeele õpet ning toetatakse kutseõppeasutusi eestikeelsele õppele üleminekul;
- **kutsehariduse maine tõstmiseks ja kutseõppe populariseerimiseks** suurendatakse põhikoolide ja gümnaasiumide lõpetajate teadlikkust kutseõppe võimalustest ning toetatakse üldhariduskoolide õpilaste ja õpetajate, samuti lapsevanemate seas positiivse hoiaku kujunemist kutsehariduse suhtes. Koondatakse ja levitatakse infot õppimisvõimaluste kohta sihtrühmadele sobivates kanalites ja erinevates veebikeskkondades, kavandatakse ja viiakse ellu kutseharidust populariseerivad kampaaniaid (mh sotsiaalmeedias) ja üritusi, valmistatakse ette ja levitatakse sihtrühmadele sobivas formaadis infomaterjale (nt trükised, esitlused, videod jms) ning meediakajastusi. Kajastatakse olulisi kutseharidussüsteemi uudiseid ja sündmusi ning kutseõppe lõpetanud õpilaste edulugusid. Suurt tähelepanu pööratakse kutseõppeasutuste kommunikatsioonioskuste parandamisele. Töö ja meisterlikkuse väärtustamiseks jätkatakse kutsemeistrivõistluste (sh suurürituse Noor Meister) korraldamist.

5.2. EÕSi Digipöörde programm

Programmi raames:

- digikultuuri lõimimisel õppeprotsessi töötatakse välja ja rakendatakse kõigil haridustasemetel õppijate õpitulemuste e-hindamise metoodika koos e-hindamist võimaldava infotehnoloogilise rakendusega, mis võimaldab hinnata ka võtmepädevusi ja probleemilahendusoskusi;
- toetatakse tarkvaralahenduste loomist, mis võimaldavad kutsehariduses digitaalset õppevara koostamist, levitamist ja kasutamist. Õpetajatele ja õppijatele tagatakse kasutajasõbraliku e-õppevara kättesaadavus. e-õppevarale kehtestatakse kvaliteedinõuded. E-õppevarale ülemineku pilootprojektides osalenud koolid jagavad oma kogemusi kõigile teistele;
- uuendatakse kutsehariduse õppekavad, et tagada erialale vastavad IKT -oskused.

5.3. EÕSi programm „Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid“

Kutseõppeasutustes on eesmärgiks suurendada praktilise kogemuse ja töövaldkonna kvalifikatsiooniga õpetajate osakaalu ning tõsta seeläbi kutsehariduse kvaliteeti ja populaarsust. Tarvilik on luua paindlikud, sihtrühma ajaressurssi arvestavad, ajakohased õpilahendused neile, kes soovivad kutseõppeasutuse õpetajaks või juhiks saada alternatiivseid õpi- ja töökogemuse teid pidi, võimaldades neil ka töö kõrvalt lisapädevusi omandada.

Lisaks sellele on kvaliteedi tagamiseks oluline tõsta kutseõppeasutuste õpetajate ja koolijuhtide professionaalsust, samuti suurendada õppe vastavust koolitavate sihtrühmade vajadustele, arvestades ka vähem motiveeritud põhikoolijärgsete õppijatega, erivajadusega õpilaste, põhihariduseta õppurite ja täiskasvanud õppijatega.

Programmi raames:

- kujundatakse õpetajate ja koolijuhtide **mitmetasandiline täiendusõppesüsteem**;
- rakendatakse **ühtne eneseanalüüsikeskkond**, milles kutseõppeasutuste õpetajatel on võimalik oma kompetentse hinnata vastavalt kutsestandardile (eneseanalüüs), saada kolleegidelt tagasisidet ja koostöös juhiga määratleda oma arenguvajadused. Kasutusse võetakse ühtne arenguveestluste keskkond.
- töötatakse välja **kutseõppeasutuse juhi pädevusnõuded**, millest lähtutakse juhtide värbamisel, töö tagasisidestamisel ning täiendusõppe pakkumisel. Kutseõppeasutuse juhtide täienduskoolitusprogrammides pakutakse juhtidele kutseõppeasutuste spetsiifikat arvestavat ettevõtluse moodulit ning oskusteavet kutsekoolide eripärastes juhtimisvaldkondades. Juhtide järelkasvu tagamiseks kutsutakse ellu **keskselt koordineeritud järelkasvuprogrammid**.

5.4. EÕSi Õppe- ja karjäärinõustamise programm

Programmi raames on kavandatud meetmed ja tegevused, mis toetavad õppija teadlike valikute kujunemist ja suurendavad tema vastutustunnet õpivalikute tegemisel. Programmi tegevustega tagatakse kvaliteetse ja teenuste standardile vastava õppenõustamise, info- ja karjääriteenuste kättesaadavus sihtrühmale.

5.5. Algatus Huvitav Kool

EÕSi Üldharidusprogrammi osana viiakse ellu algatus Huvitav Kool, mille raames analüüsitakse üldharidusest kutseharidusse sujuva ülemineku võimalusi ning selgitatakse koostöös eri taseme õppeasutustega välja võimalikud parendusmeetmed.

5.6. EÕSi Täiskasvanuhariduse programm

Programmi raames:

- töötatakse välja kontseptsioon täiskasvanute tagasitoomiseks kutseharidusse, sh kutsekeskharidusõppesse;
- arendatakse edasi täienduskoolituse kvaliteedi tagamise põhimõtteid ja suurendatakse täienduskoolituse paindlikkust kutseõppeasutustes;
- koordineeritakse varasema õppe ja töökogemuse arvestamise süsteemi arendamist, et avardada mitteformaalse ja informaalset õppe kaudu omandatu tunnustamise võimalusi;
- tõstetakse täiskasvanuhariduse sihtrühmade teadlikkust elukestva õppe vajalikkusest ja õppimisvõimalustest, et suurendada õppes osalemist;
- kaetakse kutseeksamite väljatöötamise ja läbiviimisega seotud kulud.

5.7. EÕSi Koolivõrgu programm

Koolivõrku korrastades viiakse õppekohtade jaotus ja õppetingimused vastavusse demograafiliste muutustega, et säilitada kaasava hariduse põhimõtetest lähtuv juurdepääs kõrge tasemega kutseharidusele kõigis Eesti piirkondades. Kavandatakse investeeringud kutseõppeasutuste hoonetesse ja muudesse rajatistesse. Kõige suuremaks investeeringuks on Tallinnasse rajatav muusika ja tantsuerialade ühendkool. Samuti vajavad ajakohastamist Rakvere Ametikooli, Võrumaa Kutsehariduskeskuse, Luua Metsanduskooli ja Tallinna Teeninduskooli ühiselamud ning Järvamaa Kutsehariduskeskuse Särevere õppekohta õppehoone.

6. Programmi tegevuste eeldatav mõju läbivatele teemadele

Läbivad teemad	Programmi mõju läbivate eesmärkude saavutamisel
Võrdsed võimalused	Positiivne. Kõigile tagatakse võrdsed võimalused kutseõppeks. Programm toetab muutuva õpikäsituse rakendamist, mille kaudu toetatakse õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut. Samuti toetatakse erivajadusega ning eesti keelest erineva emakeelega õppureid.
Regionaalareng	Positiivne. Programm toetab õppimisvõimaluste säilimist erinevates Eesti piirkondades ning piirkondlike kutsehariduskeskuste kujunemist. Kutsekoolid toetavad kohaliku ettevõtluse arengut ja jätkusuutlikkust.
Infoühiskond	Positiivne. Programm näeb ette üldpädevuste, sh digipädevuse arendamist ning nende lõimimist erinevate aine- ja eriala valdkondadega
Riigivalitsemine	Pigem positiivne. Kutsekoolide puhul on suures osas tegemist

	riigi koolidega. Mõistlik kutsekoolide võrk ning rahastamismudel aitavad parandada ning muuta läbipaistvamaks üldist riigivalitsemist.
Keskkonnahoid ja kliima	Neutraalne. Otsene mõju keskkonnahoiu teemale puudub.

7. Programmi juhtimiskorraldus

Programmi täiendatakse igal aastal ühe aasta võrra, st kooskõlas riigi eelarvestrateegia perioodiga, mis tagab kooskõla riigi eelarvestrateegia ja riigi rahaliste võimalustega. Programmi kinnitab haridus- ja teadusminister pärast riigieelarve seaduse vastuvõtmist.

Programmi rakendamist juhib Haridus- ja Teadusministeeriumi kutsehariduse osakond. Programmide omavahelise kooskõla parandamiseks võib ministeerium moodustada tegevuste elluviimist koordineerivaid kogusid.

Programmi täitmise kohta antakse aru igal aastal. Haridus- ja Teadusministeerium koostab aastaaruande koos programmi täiendamise eelnõuga ja arutab valdkondliku komisjoniga hiljemalt iga aasta 28. veebruariks.

Programm avalikustatakse Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehel.

8. Rahastamiskava

Meede	Tegevus	Tulud/ Kulud/ Investeeringud	2016. a eelarve (EUR)	2017. a RES (EUR)	2018. a RES (EUR)	2019. a RES (EUR)
		TULUD KOKKU	-11 590 466	-11 501 064	-11 431 758	-11 517 987
1. Õppes osaluse kasv ning lõpetajate parem vastavus tööturu vajadustele	1.1. Kutseõppe kvaliteedi ja õppekorralduse arendamine	Kulud kokku	958 029	908 627	908 627	908 627
	1.2. Õpilaste toimetulekut toetavad tugiteenused ja toetused	Kulud kokku	10 068 892	10 069 892	10 069 892	10 069 892
	1.3. Kutseõppe koolitusmahtude kavandamine ja õppekohtade tagamine	Kulud kokku	41 558 662	42 542 376	42 727 090	42 722 127
	1.4. Kutseõppeasutuste õppekavarühmade üleriigilise jaotuse optimeerimine ja õppekeskkonna kaasajastamine	Investeeringud kokku	964 000	948 000	695 000	785 000
	1.5. Rahvusvahelise koostöö arendamine	Kulud kokku	148 868	154 575	153 612	148 892
		KULUD KOKKU	52 734 451	53 675 470	53 859 221	53 849 538
		INVESTEERINGUD KOKKU	964 000	948 000	695 000	785 000

9. Tegevuskava

	Tegevus (lõpptulemus rohelises kirjas)	2016.a tegevused	2017. a tegevused	2018. a tegevused
Meede 1: Õppes osaluse kasv ning lõpetajate parem vastavus tööturu vajadustele	<p>1.1 Kutseõppe kvaliteedi ja õppekorralduse arendamine (EÕS 1.1.2., 3.2.1., 3.2.2., 5.5.3. ja 5.5.6.)</p> <p>Kutsehariduspoliitikat kavandatakse tihedas koostöös huvipooltega, kaasatute võrgustik on laienenud. Selle tulemusena on kutseõppe õppekavasüsteem terviklik, õppekavad on ajakohased ja ühendavad tööandjate ootused õpilaste vajadustega.</p> <p>31.12.2016 on kõik kooli õppekavad kutseõppeasutuse seaduse ja kutseharidusstandardiga vastavusse viidud ning nende sisu ja maht toetavad uue õpikäsituse rakendumist kutsehariduses. Alates 1. septembrist 2016. a sooritavad kutseõppeasutuse lõpetajad kohustusliku kutseeksami. Kutseõppeasutustes pakutakse kvaliteetset eesti keele kui teise keele õpet. 2019/20. õa sisseastujatele toimub eesti keelest erineva õppekeelega kutsekeskhariduse õppekavadel 60% õppes eesti keeles. VÕTA rakendamine kutseõppeasutuses on suurenenud, hindamise kvaliteet paranenud.</p>	<p>1) Koolides toimub sujuv üleminek kutseeksamite arvestamisel lõpueksamitena. Selleks vaadatakse üle asjaomased regulatsioonid ning toetatakse koole muudatuse rakendamise ette valmistamisel. Arendatakse riiklike registrite omavahelist suhtlust (Kutseregister ja EHIS).2) Jätkutegevuste planeerimine vastavalt õppekavade ekspertiisi/analüüsi tulemustele</p> <p>3) Arendatakse ja toetatakse koolide varasema õppe ja töökogemuse hindajaid ja nõustajaid põhihariduseta täiskasvanute vastuvõtmiseks kutsekeskharidusõppesse</p> <p>4) Võistlejate Euro</p>	<p>1) Võistlejate WorldSkilliks ette valmistamine, WorldSkillsil osalemine</p> <p>2) Toetatakse vähemalt nelja kutseõppeasutust eesti keelsele õppele üleminekul</p>	<p>1) Võistlejate EuroSkilliks ette valmistamine, EuroSkillsil osalemine</p> <p>2) Toetatakse vähemalt kolme kutseõppeasutust eesti keelsele õppele üleminekul</p>

		<p>Skilliks ette valmistamine, EuroSkillsil osalemine</p> <p>5) Toetatakse vähemalt viite kutseõppeasutust eesti keelsele õppele üleminekul.</p> <p>6) Töötatakse välja ja rakendatakse tegevuskava üldhariduskoolide ning kutseõppeasutuste koostöö paremaks toimimiseks.</p> <p>7) Võetakse fookusesse kutseõppe katkestajate temaatika ning jagatakse koolide omavahelisi ning rahvusvahelisi parimaid praktikaid.</p>		
1.2. Õpilase toimetulekut toetavad tugiteenused ja toetused (EÕS 3.5.4., 5.5. ja 5.6.)	<p>Väheneb kutseõppe katkestamine, sealhulgas majanduslikel põhjustel. Kutseõppeasutustes rakendub terviklik tugisüsteem, mis arvestab võrdse kohtlemise põhimõtet ja erinevate sihtrühmade vajadusi, sh eesti keelest erineva kodukeelega õpilased, uusimmigrandid ja tagasipöördujad. Paraneb kutsekeskharidusõppesse tulijate valmisolek eriala valida ja kutseõppes edukalt õppida. Suureneb kutseõppe populaarsus, paraneb õpilaste õppeedukus.</p>	<p>1) Seniste toetusmeetmete analüüs ning ettepanekud muudatusteks.</p> <p>2) HEV analüüs õpilaste sujuvaks üleminekuks kutsekooli ja kutsekoolist tööellu.</p>		<p>Õpilaste toetusmeetmete pakett on uuendatud ning rakendunud.</p>

<p>1.3. Kutseõppe koolitusmahtude kavandamine ja õppekohtade tagamine (EÕS 1.2.3. ja 5.3.1.)</p> <p>Kutseõppe võrgu toimimine ning kvaliteet on toetatud, ligipääs kutseharidusele õpeteenustasuta kohtade näol loodud. Kutseõppe rahastamismudel toetab kutsehariduse eesmärkide saavutamist. Kutseõppe koolitusmaht on optimaalne ja kooskõlas tööandjate vajadustega.</p>	<p>Rahastamismudeli projekti valmimine.</p>	<p>Uus rahastamismudel on valmis.</p>	<p>Tulemusnäitajaid arvestav rahastamismudel on rakendunud.</p>
<p>1.4. Kutseõppeasutuste õppekavarühmade üleriigiline jaotus ja õppekeskkonna kaasajastamine (EÕS 5.3.)</p> <p>Kutseõppeasutuste õppekavarühmade üleriigiline jaotus ja õppebaaside ristkasutus tagab erinevate piirkondade tööandjatele vajaliku tööjõu koolitamise. Kutseõppeasutustes on ajakohane sisseseade ja võimekus toetada õppevaldkondade ja piirkonna arenguid. Kutseõppeasutustel on võimekus täisakrediteeringu saanud õppekavarühmades kutseeksameid läbi viia.</p>	<p>1) Kutseõppeasutuste arengute kavandamine ja kutseõppeasutuste arengukavade koostamine. 2) Muudatuste ellu viimine koolivõrgus (mh eesmärgiga vältida ebavajalikku dubleerimist).</p>	<p>Muudatuste ellu viimine koolivõrgus (mh eesmärgiga vältida ebavajalikku dubleerimist).</p>	<p>Muudatuste ellu viimine koolivõrgus (mh eesmärgiga vältida ebavajalikku dubleerimist).</p>
<p>1.5. Rahvusvahelise koostöö (EÕS 1.4.2.)</p> <p>Kasvab õppurite mobiilsus ja koolide osalus rahvusvahelises koostöös. Kutsehariduspoliitika otsuste langetamisel tuginetakse rahvusvahelisele kogemusele. Rakendatakse EL instrumente.</p>	<p>EL instrumentide rakendamine, osalus võrgustikes, „Erasmus+“ rakendamine.</p>	<p>EL instrumentide rakendamine, osalus võrgustikes, „Erasmus+“ rakendamine.</p>	<p>EL instrumentide rakendamine, osalus võrgustikes, „Erasmus+“ rakendamine.</p>

Helen Põllo
kutsehariduse osakonna juhataja